

Силабус
освітнього компоненту 301

Правознавство та адміністративне право

Назва дисципліни:	Правознавство та адміністративне право
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5692
Рік навчання:	1
Семестр:	1 (осінній)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Леонтєва Ліна Віталіївна, к.ю.н., доцент
Контактний телефон:	(067)5400053
E-mail:	alinaleontieva777@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є підготовка фахівців у галузі правових знань, які лежать в основі теорії держави та права і на цій основі забезпечити більш свідоме і ґрунтовне використання положень конституційного права та інших галузевих юридичних наук у практичній діяльності майбутніх фахівців.

Предмет: основні принципи визначення місця та ролі права у врегулюванні суспільних відносин.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння специфічної фахової термінології;
- формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих здібностей здобувачів вищої освіти;
- вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: вивчення основ права під час отримання повної загальної середньої освіти.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК – Держава: основні поняття	1	
	ПР – Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Суверенітет. Функції держави. Форми реалізації функцій держави. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави	1	
	СР – Теорія розподілу влад. Правова держава	5	8
2	ЛК – Право: основні поняття	2	
	ПР – Поняття та ознаки права. Джерела права. Право в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Функції і принципи права. Право в системі соціальних норм. Право і мораль. Норма права: поняття, структура, види. Система права. Форми (джерела) права. Закони і підзаконні нормативно-правові акти. Правовідносини: поняття, ознаки, склад. Юридичні факти. Правомірне поведінка, правопорушення, юридична відповідальність	1	
	СР – Форми (джерела) права в Україні. Система права. Поняття та склад правопорушення	5	8
3	ЛК – Основи конституційного права	2	
	ПР – Конституційне право як галузь права. Конституційні правовідносини. Основи конституційного ладу в Україні. Конституція України – Основний Закон держави. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина	1	
	СР – Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус і повноваження Президента України. Правовий статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади. Поняття місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування в Україні, їх повноваження	5	8
4	ЛК – Судустрій та правоохоронні органи	2	
	ПР – Судова система України. Правоохоронна діяльність. Правоохоронні органи України та їх функції	1	
	СР – Статус Конституційного Суду України. Статус судів загальної юрисдикції: структура і компетенція. Верховний Суд України. Прокуратура України. Органи внутрішніх справ: система, структура. Національна поліція. Органи юстиції: система, повноваження. Адвокатура України. Нотаріат в Україні. Правовий статус Служби безпеки України	5	8
5	ЛК – Основи трудового права	4	2

	<p>ПР – Трудове право як галузь права. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права. Підстави припинення трудового договору. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу. Робочий час і час відпочинку. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність</p>	2	1
	<p>СР – Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття і зміст трудового договору. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Матеріальна відповідальність учасників трудових правовідносин. Індивідуальні та колективні трудові спори.</p>	6	9
	<p>ЛК – Основи цивільного права</p>	4	2
6	<p>ПР – Цивільне право як галузь права. Принципи цивільного права України. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Право власності: поняття та зміст. Форми права власності. Цивільно-правовий захист права власності. Зобов'язання: поняття та види. Цивільно-правові договори. Цивільно-правова відповідальність. Спадкове право</p>	2	1
	<p>СР – Джерела цивільного права України. Цивільні правовідносини, їх класифікація. Об'єкти цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільного права. Визнання громадянина недієздатним або обмежено дієздатним. Види юридичних осіб</p>	6	8
	<p>ЛК – Основи сімейного права</p>	1	
7	<p>ПР – Сімейне право як галузь права. Шлюб: поняття та зміст. Порядок та умови укладення шлюбу. Поняття та порядок припинення шлюбу. Опіка та піклування</p>	1	
	<p>СР – Особисті права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Умови визнання шлюбу недійсним</p>	5	9
	<p>ЛК – Основи адміністративного права</p>	6	
8	<p>ПР – Поняття адміністративного права як галузі права. Адміністративно-правові відносини. Адміністративне правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення: поняття та види. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності</p>	5	
	<p>СР – Державне управління. Статус державних службовців</p>	6	8
	<p>ЛК – Основи кримінального права</p>	2	
9	<p>ПР – Кримінальне право як галузь права. Кримінальний закон: поняття, дія кримінального закону у просторі, часі та за колом осіб. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки та підстава. Злочин: поняття та ознаки. Класифікація злочинів. Склад злочину. Покарання: поняття та види. Загальні засади призначення покарання</p>	2	
	<p>СР – Співучасть у злочині. Стадії злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння</p>	6	9
	<p>ЛК – Основи міжнародного права</p>	2	
10	<p>СР – Міжнародні відносини і міжнародне право. Сутність, джерела і система міжнародного права. Співвідношення міжнародного і конституційного права. Суб'єкти міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Право міжнародних договорів. Міжнародні організації. Міжнародні конференції. Відповідальність в міжнародному праві. Права людини і міжнародне право. Міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю. Міжнародно-</p>	6	9

	правові способи вирішення міжнародних суперечок. Поняття міжнародного приватного права. Суб'єкти міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права		
11	ЛК – Основи екологічного права	2	
	СР – Екологічне право. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування. Загальне і спеціальне користування ресурсами. Суб'єкти права користування природними ресурсами. Система аграрного права і його співвідношення з іншими галузями права. Поняття і класифікація суб'єктів аграрних правовідносин. Поняття аграрних правовідносин, їх зміст і класифікація. Земельне право як комплексна галузь права. Земельні відносини. Об'єкти земельних відносин. Землі України за цільовим призначенням. Право власності на землю. Земельна ділянка. Права та обов'язки власників земельних ділянок. Право земельного сервітуту. Контроль за використанням і охороною земель. Підстави для припинення права власності на земельну ділянку	6	9
12	ЛК – Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	2	
	СР – Судова влада в Україні. Правосуддя як особлива функція державної влади. Юрисдикція судів. Основні принципи судочинства в Україні. Конституційне судочинство. Цивільне судочинство. Кримінальне судочинство. Господарське судочинство. Адміністративне судочинство	5	9
13	ЛК – Основи фінансового і банківського права	2	2
	СР – Фінансове право як галузь права. Джерела фінансового права. Фінансово-правові відносини. Бюджетне право, бюджетні правовідносини та їх суб'єкти. Бюджетна система України. Бюджетний устрій та його принципи. Бюджетний процес. Поняття і предмет податкового права України. Поняття податку та види податків. Правові основи банківської діяльності. Поняття банківського права. Банківські правовідносини. Джерела банківського права. Банк, як інститут фінансово-кредитної системи. Функції НБУ за чинним законодавством. Поняття банківської таємниці	6	10
Разом	ЛК	32	6
	ПР (ЛП, СЗ)	16	2
	СР	72	112
	Разом	120	120

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачене.

Методи навчання:

- словесний (лекція, пояснення, розповідь);
- наочні (ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправ і завдань);
- репродуктивний (виконання завдань за зразком);
- самостійна робота.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою п'ятибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за п'ятибальною шкалою («5», «4», «3», «2», «1») і заносяться у журнал обліку академічної успішності:

– «відмінно» («5»): здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре» («4»): здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно» («3»): здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно» («2», «1»): здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Здобувач вищої освіти має отримати оцінку з кожної теми.

3.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

3.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

4 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

Здобувач вищої освіти складає залік з дисципліни.

Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (табл. 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Середня поточна оцінка з дисципліни повинна бути не нижче «3» (60 балів). Усі пропущені заняття повинні бути відпрацьовані.

З метою мотивації здобувачів до активного та якісного виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані заохочувальні бали. Мотивація здобувачів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки здобувачів і робочою програмою з навчальної дисципліни.

Рейтингова оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою залік	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89		B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою залік	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
0–34		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ», «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат», «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»;
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

Базова література:

1. Правознавство / За ред. М. Настюка. 2-ге вид. Львів: Світ. Вид-во Львів. ун-та, 1995. 272 с.
2. Перунова О.М., Леонтьєва Л.В. Правознавство: навч. посіб. Х.: ХНАДУ, 2021. 292 с.
3. Правознавство: підручник / Г.І. Балюк, Е.Ф. Демський, В.С. Ковальський [та інш.]; за відп. ред. О.В. Дзери. 11-те вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2018. 632 с.
4. Теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін., за ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2014. 368 с.
5. Трудове право України: підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-е перер. і доп. К.: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.

6. Конституційне право: підручник / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер; ОБСЄ. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.

7. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Конституційне право України» для студентів II курсу денних факультетів / уклад., упоряд. Ю.Г. Барабаш, уклад. Т.М. Слінько, уклад. Л.К. Байрачна, уклад. Г.В. Берченко. Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 114 с.

Допоміжна література

8. Леонтьєва Л.В. Правове регулювання господарсько-договірних відносин у цивільному та господарському кодексі України. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 3. С. 150-152. URL: http://lsei.org.ua/3_2021/39.pdf.

9. Леонтьєва Л.В. Пріоритетні напрямки удосконалення фінансового контролю суб'єктів господарювання. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 8. С. 134-137. URL: http://www.lsei.org.ua/6_2018/35.pdf.

10. Леонтьєва Л.В. Розвиток юридичної науки й освіти під впливом загальних цивілізаційних процесів та інтеграції в освітній простір. Сучасні тенденції організаційно-методологічного забезпечення підготовки фахівців: проблеми та шляхи їх вирішення в умовах глобалізації та євроекономічної інтеграції: зб. матер. Всеукр. наук.-метод. інтернет-конф. з проблем вищої освіти і науки (18 листопада 2019 р.) Харків, ХНАДУ, 2019. 547 с. С. 497-501. URL: <http://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1058>.

11. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

12. Конституція України. К: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. 48 с.

13. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

14. Про відпустки: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

15. Про внесення змін до законодавчих актів України щодо застосування контрактної форми трудового договору: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2401-14#Text>.

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

Ліна ЛЕОНТЬЄВА

Гарант освітньо-професійної програми

Валентина НЕСТЕРЕНКО

Завідувач кафедри
обліку і оподаткування

Тетяна КОВАЛЬОВА